

2016. aasta 3. klassi eesti keele tasemetööst

Märt Hennoste
eesti keele ja kirjanduse peaspetsialist

Tasemetöö eesmärk

Tasemetööga kogutakse infot põhikooli riikliku õppekava üld- ja valdkonnapädevuste kujunemise, läbivate teemade ning õppe- ja kasvatusesmärkide saavutatuse ning kooliastme õpitulemuste omandatuse kohta.

Tasemetööga kontrollitavad õpitulemused

Tasemetöö koosnes seitsmest ülesandest. Tasemetööga kontrolliti õpilaste funktsionaalset kuulamisoskust (ülesanne 1); funktsionaalset kirjutamisoskust (ülesanded 3, 4); funktsionaalset lugemisoskust (ülesanded 2, 5, 6, 7); üldoskusi, nagu iseseisvat tööd tekstiga ning olulise teabe leidmist ja eristamist (ülesanded 1, 2, 5, 6, 7).

Tasemetöö parandamine

Tasemetöid parandasid õpetajad, võttes aluseks Haridus- ja Teadusministeeriumi asjakohase määruse. Eesti keele tasemetöö parandamine põhines võtmel. Selle eesmärk on muuta koolide tulemused võrreldavaks.

Tasemetööd tuleb käsitleda kui tervikut, arvestades, et ülesanded ja üksikküsimused on esitatud kolmes raskusastmes. Sellega tagatakse tasemetöö usaldusväärsus.

Tasemetöö tulemused

Tasemetöö tulemuste analüüs põhineb valimil, mis koosnes 1735 tööst. Poisse kuulus valimisse 51,4% ja tüdrukuid 48,6%. Valim sisaldas kõigi maakondade koole. Valimi koostamisel arvestati, et esindatud oleks kolm põhilist koolitüüpi: lasteaiad-põhikoolid, põhikoolid ning põhikoolid ja gümnaasiumid ühe õppeasutusena.

- Tasemetöö keskmine tulemus oli 85% (2015 – 83,3%; 2014 – 81,5%).
- Maakondadest olid kõige edukamad Lääne-Viru maakonna õpilased, kelle tasemetöö lahendamise keskmine tulemus oli 87,6%. Madalaim oli Viljandi maakonna õpilaste tulemus 78,9%. Seega said kõigi maakondade õpilased tasemetöö lahendamisega hästi hakkama. Vt lisa 1.
- Koolitüübi järgi arvestades sooritasid tasemetöö võrdselt hästi põhikoolid ning põhikoolid ja gümnaasiumid ühe õppeasutusena (mõlema tulemus 85,2%), lasteaiade-põhikoolide keskmine tulemus oli 83,7%. Vt lisa 2.

- Tasemetöö sooritamise keskmine tulemus oli poistel 83,0% (2015 – 80,8%; 2014 – 80,1%); tüdrukutel 87,1% (2015 – 86,1%; 2014 – 83,1%). Tasemetöö sooritamise minimaalne tulemus oli poistel 0 % ja maksimaalne 100%, tüdrukutel vastavalt 23,7% ja 100%. Vt lisa 3.

Tasemetöö tulemused ülesandeti

Tasemetööga kontrolliti õpilaste funktsionaalset kuulamis-, lugemis- ja kirjutamisoskust. Tasemetöö punktijaotuse kohta vaata korraldusjuhendist ja tasemetöö võtmest. Tasemetöö keskne teema oli loodus, s.t enamik ülesandeid oli selle valdkonnaga seotud. Tasemetöös oli seitse ülesannet, vt lisa 4.

- Esimene ülesanne oli kuulamisülesanne (7 punkti), mis põhines metsloomade elu käsitleval tekstil. Õpilased pidid kuulama kaks korda teksti ja otsustama selle põhjal, kas esitatud väited on õiged või valed. Ülesanne sisaldas seitse väidet. Ülesande lahendamiseks said õpilased hästi hakkama, selle keskmine lahendatuse protsent oli 78,9. Poiste ja tüdrukute tulemused olid vastavalt 77,6% ja 80,2%. Kõige raskem oli õpilastele seitsmes väide, mille puhul nad pidid otsustama, kas jäneseid söövad talvel aednike toidu ära, õiged vastused 41,8%, poistel 40,6% ja tüdrukutel 43,1%. Keeruline oli õpilastele ka esimene väide – metsloomad kaitsevad end oma järglaste eest – õiged vastused 46,3%, poistel 43,4% ja tüdrukutel 49,3%. Teiste väidetega, mis puudutasid seda, kas metsloomad on imetajad, kas Eesti kõige suurem metsloom on karu, kas isaspõtra nimetatakse põdrapulliks, kas kõikidel suurtel karudel on kaela ümber valge krae, kas Eestis elavate jäneste liigid on valgejänes ja halljänes, said õpilased hästi hakkama, keskmised tulemused jäid vahemikku 84,0–98,7% (vt tasemetöö). Kokkuvõttes said õpilased paremini hakkama väidetega, mis põhinesid teksti üksikasjadel, väidetega, mis nõudsid teksti põhjal järeldamist, oli rohkem raskusi.
- Teise ülesandega (6 punkti) kontrolliti, kuidas õpilased oskavad õigesti järjestada teksti lõike, st kas nad mõistavad teksti kui tervikut. Ülesanne põhines muinasjutul „Loeme sajani“, mis koosnes kuuest vales järjestuses esitatud lõigust. Ülesande lahendamise keskmine tulemus oli 81,5%, seejuures poistel 78,0% ja tüdrukutel 85,2%. Teksti alguse äratundmine ei valmistanud õpilastele raskust (õiged lahendused 98,6%), teksti lõpuga oldi seevastu rohkem hädas (õiged lahendused 74,4%). Kõige rohkem eksiti teksti lõikude 3–5 järjestamisel, mille tulemused jäid vahemikku 69,5–79,4%. Need lõigud jutustasid sellest, kuidas hunt ja rebane lugesid sajani. Kokkuvõttes mõistsid õpilased teksti (muinasjutu) ülesehituse loogikat hästi.
- Kolmanda ülesandega (7 punkti) kontrolliti, kuidas õpilased oskavad kasutada suurt algustähte lause alguses, inimese- ja loomanimedes ning õpitud kohanimes. Ülesanne sisaldas seitse lauset, milles tuli kasutada suuri algustähti õigesti. Ülesande lahendamise keskmine protsent oli 95,6, poistel 95,1 ja tüdrukutel 96,2. Keerulisemad olid õpilastele järgmised laused: *Nime mõte tuli tal sellest, et Jõgevamaal elab palju mesikäppasid.*

(õigeid vastuseid 74,2%, poistel 70,8% ja tüdrukutel 77,7%); *Nimekonkursi võitjaks osutus Paunverest pärit õpilane Laura Mesi*. (õigeid vastuseid 78,3%, poistel 73,4% ja tüdrukutel 83,4%). Teiste lausete õigekiri jäi vahemikku 82,1–94,6% (vt tasemetöö). Õpilaste oskus kasutada suurt algustähte õpitu piires on väga hea.

- Neljas ülesanne jagunes kaheks osaks. A-osaga (5 punkti) kontrolliti, kuidas õpilased märgivad sõnas häälikuid ning eristavad lühikesi, pikki ja ülipikki täishäälikuid. Õpilastele oli antud kümme sõna, milles nad pidid kasutama täishäälikuid õigesti. Ülesanne ei olnud õpilastele raske, keskmine tulemus 94,4%, poistel 92,9% ja tüdrukutel 96,4%. Teistest rohkem eksiti sõna *saarmas* ja *ööbik* kirjutamisel, õigeid lahendusi vastavalt 85,4% ja 89,9%. Teiste sõnade õigekirjaga saadi väga hästi hakkama, tulemused jäid vahemikku 92,7–99,3% (vt tasemetöö).

Ülesande B-osaga (5 punkti) kontrolliti, kuidas õpilased tunnevad liitsõnu. Ülesanne sisaldas kümme sõna, mille puhul õpilased pidid otsustama, millised neist on liitsõnad. Ka see ülesanne ei valmistanud õpilastele raskust, keskmine tulemus oli 94,4%, poistel 93,1% ja tüdrukutel 95,9%. Liitsõnu tundsid õpilased ära väga hästi, vaid sõna *viigerhüljes* valmistas osale õpilastele raskust, õigeid vastuseid 89,9%. Teiste sõnade puhul jäid õigete vastuste tulemused vahemikku 93,8–96,4% (vt tasemetöö).

- Viies ülesanne oli lugemisülesanne (14 punkti), millega kontrolliti, kuidas õpilased mõistavad teksti. Ülesanne sisaldas 7 valikvastustega väidet. Õpilased pidid teksti põhjal otsustama, milline väide on õige ning selle alla joonima. Ülesande keskmine lahendusprotsent oli 84,9, poistel 84,2% ja tüdrukutel 85,7%. Kõige raskem oli õpilastel otsustada (arvutada), kui vanaks võib hunt vangistuses elada, õigeid lahendusi 54,6%, poistel 54,3% ja tüdrukutel 54,9%. Teistest rohkem eksiti ka väidetega, mille puhul tuli otsustada, mis on huntide peamine toit (õigeid vastuseid 86,9%, poistel 86,3% ja tüdrukutel 87,4%) ning miks moodustavad linnud ja kalad huntide söögist väikese osa (õigeid vastuseid 87,4%, poistel 86,2%, tüdrukutel 88,7%). Teised väited olid õpilaste lihtsamad, õiged vastused jäid vahemikku 89,2–95,5% (vt tasemetöö). Kokkuvõttes lahendati lugemisülesanne hästi.
- Kuuenda ülesandega (10 punkti) kontrolliti loetu mõistmist ja õiget mahakirjutamise oskust. Õpilased pidid loetelust valima õiged laused ning kirjutama need koomiksi piltide juurde nii, et tekib terviklik tekst. Ülesande lahendamise keskmine tulemus oli 83,0%, poistel 79,6%, tüdrukutel 86,6%. Ülesandega saadi hästi hakkama. Rohkem mõtlemisainet pakkusid koomiksi viies ja seitsmes pilt, kus jänes arutleb, millised on tema jäljed. Viiendale pildile oskas õige teksti leida 75,0% õpilastest (poisid 70,3% ja tüdrukud 80,0%) ning üheksandale 77,2% (poisid 72,1% ja tüdrukud 82,5%). Teiste piltide ja tekstide seostamisega said õpilased paremini hakkama, tulemused jäid vahemikku 86,0–90,0% (vt tasemetöö).

- Seitsmes ülesanne (5 punkti) põhines tööl kaardiga ja kontrollis diagrammide lugemise oskust. Ülesanne jagunes kahte ossa. Osas A pidid õpilased uurima kaarti ja otsustama, milline diagramm on kaardi põhjal tehtud. Ülesande keskmine lahendusprotsent oli 86,1, poistel 85,4, tüdrukutel 86,9. Ülesande B-osas, pidid õpilased kaardi põhjal otsustama, kui palju karusid elab Hiiumaal. Ülesande keskmine lahendusprotsent oli 74,5, poistel 71,8, tüdrukutel 77,4. Kokkuvõttes saadi sellegi ülesandega hästi hakkama.

Kokkuvõtteks

2016. aastal said 3. klassi õpilased eesti keele tasemetöö lahendamise hästi hakkama. Tasemetöö oli õpilastele jõukohane, keskmine tulemus oli 85,0%.

Positiivne on see, et on vähenenud erinevused poiste ja tüdrukute tasemetöö sooritamise tulemustes. Kui 2015 oli erinevus 5,3%, siis 2016. aastal 4,1%. Erinevusi ülesandeti vt lisad 3, 4.

Maakonniti olid tasemetöö sooritamise tulemused ühtlasemad kui eelmistel aastatel. 2016. aastal ei ületanud erinevused 8,7%. 2015. aastal oli vastav näitaja 10,6%. Maakondade tulemusi vt lisa 1.

Tähelepanuväärne on, et eesti keele õpetamise tase on eri koolitüüpides ligilähedane. Koolitüüp ei määra õpilase tasemetöö sooritamise tulemust, vt lisa 2.

Tasemetöö parandamisega said õpetajad üldjoontes hästi hakkama, kuid selles võib märgata ka probleeme. Lisad 5–7 osutavad ebakohtadele 75% ja 90% piiril, mis viitab ka sellele, et osas koolides saavad õpilased tasemetöö eest hinde, kuigi tasemetöid enam ei hinnata ja seda peaks asendama sisuline tagasiside.

Tasemetöö tulemuste võrdlus aastati, osutab tõsiasjale, et õppekava õpitulemustega nõutud oskused on õpilastele hästi ära õpetatud. Esimeses kooliastmes tuleks kaaluda alternatiive iga-aastastele ainekesksetele tasemetöödele, mida võiks asendada näiteks komplekstasemetöö, mis võimaldab ainete suuremat lõimingut ning välistaks keskendumise vaid teatud kitsastele teemadele.

Tagasiside tasemetööle oli valdavalt positiivne. Tasemetöö oli õpetajate arvates õpilastele jõukohane. Loodust tasemetöö keskse teemana peeti oluliseks ja huvitavaks. Tasemetöö korraldusjuhend ja võti olid mõistetavad. Tasemetöö parandamises märkimist väärivaid probleeme ei esinenud. Tasemetöö sooritamiseks ette nähtud aega peeti üldiselt piisavaks.

Lisa 1. Tasemetöö tulemused maakondade kaupa

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜUP	Keskmine (%)	St.hälve	Min	Min (%)	Mediaan	Max	Max (%)
Harju maakond	633	36,5	51,0	51,5	52,1	87,3	6,7	21	35,6	53	59	100,0
Hiiu maakond	9	0,5	46,9	51,4	56,0	87,2	5,9	42	71,2	53	59	100,0
Ida-Viru maakond	58	3,3	47,5	49,6	51,7	84,0	8,0	26	44,1	52	59	100,0
Järva maakond	92	5,3	45,6	47,2	48,8	79,9	7,7	26	44,1	48	59	100,0
Jõgeva maakond	56	3,2	47,8	49,9	52,1	84,6	8,0	21	35,6	52	59	100,0
Lääne maakond	47	2,7	45,2	47,7	50,2	80,8	8,6	27	45,8	50	59	100,0
Lääne-Viru maakond	135	7,8	50,5	51,7	52,9	87,6	6,8	30	50,8	54	59	100,0
Pärnu maakond	135	7,8	48,3	49,7	51,0	84,2	7,8	14	23,7	51	59	100,0
Põlva maakond	58	3,3	47,1	49,3	51,5	83,5	8,3	20	33,9	51	59	100,0
Rapla maakond	65	3,7	46,3	48,6	50,8	82,3	9,1	0	0,0	50	58	98,3
Saare maakond	44	2,5	48,8	50,8	52,8	86,1	6,6	35	59,3	54	59	100,0
Tartu maakond	209	12,0	48,6	49,5	50,5	84,0	7,2	23	39,0	51	59	100,0
Valga maakond	72	4,1	47,3	49,1	50,9	83,2	7,5	24	40,7	51	59	100,0
Viljandi maakond	52	3,0	44,4	46,5	48,7	78,9	7,8	29	49,2	47	58	98,3
Võru maakond	70	4,0	47,5	49,2	50,9	83,4	7,1	28	47,5	50	59	100,0
Kokku	1735	100,0	49,8	50,2	50,5	85,0	7,4	0	0,0	52	59	100,0

N – tasemetöö sooritajate arv
AUP – alumine usalduspiir
ÜUP – ülemine usalduspiir

Min – minimaalne tulemus
Max – maksimaalne tulemus
St.hälve – standardhälve

Lisa 2. Tasemetöö tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜUP	Keskmine (%)	St.hälve	Min	Min (%)	Mediaan	Max	Max (%)
Lasteaed-põhikool	217	12,5	48,3	49,4	50,4	83,7	7,8	23	39,0	51	59	100,0
Põhikool	707	40,7	49,7	50,3	50,8	85,2	7,7	0	0,0	52	59	100,0
Põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena	811	46,7	49,8	50,3	50,8	85,2	7,0	21	35,6	52	59	100,0
Kokku	1735	100,0	49,8	50,2	50,5	85,0	7,4	0	0,0	52	59	100,0

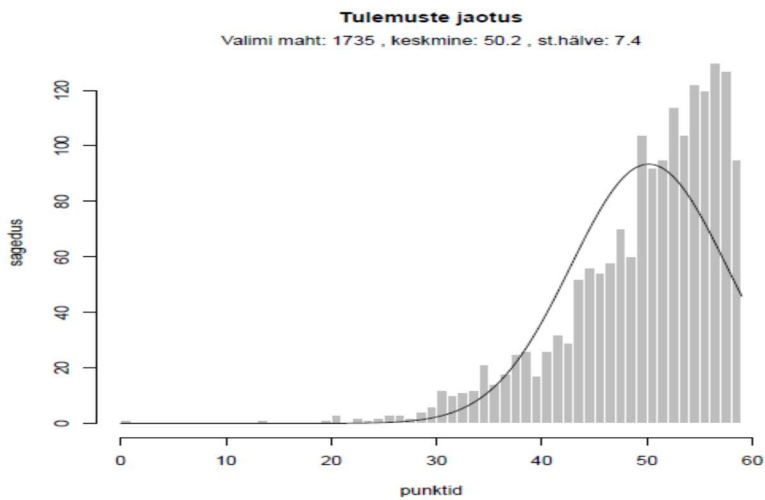
Lisa 3. Tasemetöö tulemused õpilase soo järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine tulemus	ÜUP	Keskmine tulemus (%)	St.hälve	Min	Min (%)	Mediaan	Max	Max (%)
Poisid	891	51,4	48,5	49,0	49,5	83,0	7,8	0	0,0	51	59	100,0
Tüdrukud	844	48,6	50,9	51,4	51,8	87,1	6,8	14	23,7	53	59	100,0
Kokku	1735	100,0	49,8	50,2	50,5	85,0	7,4	0	0,0	52	59	100,0

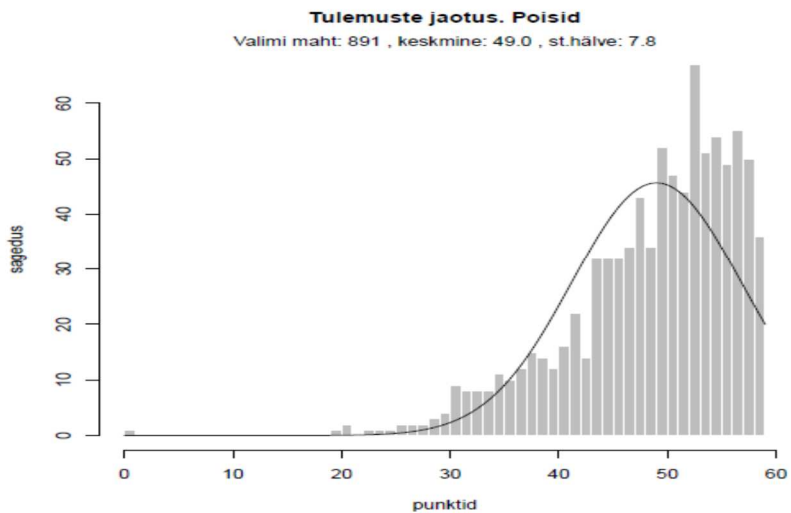
Lisa 4. Tasemetöö lahendatus ülesannete lõikes

	Min	Keskmine tulemus	Keskmine tulemus (%)	Max	Poiste keskmine tulemus (%)	Tüdrukute keskmine tulemus (%)
ÜI 1	0	5,5	78,9	7	77,6	80,2
ÜI 2	0	4,9	81,5	6	78,0	85,2
ÜI 3	0	5,8	83,4	7	80,5	86,6
ÜI 4A	0	4,7	94,4	5	92,9	96,0
ÜI 4B	0	4,7	94,4	5	93,1	95,9
ÜI 5	0	11,9	84,9	14	84,2	85,7
ül6	0	8,3	83,0	10	79,6	86,6
ül7	0	4,1	81,4	5	80,0	83,1

Lisa 5. Tasemetöö tulemuste üldine jaotus

Lisa 6. Tasemetöö tulemuste jaotus. Poisid

Lisa 7. Tasemetöö tulemuste jaotus. Tüdrukud

